

PM
2020-11-20 Ärendenr:
NV-09235-19

Former för samverkan om Smart miljöinformation

Detta dokument har överenskommit i Miljöinformationsrådet per capsulam den 20 november 2020.

Frågor och synpunkter kan skickas till digitaltforst@naturvardsverket.se.

Innehåll

Samverkan om Smart miljöinformation.....	2
Miljöinformationsrådet	3
Koordineringsforum och dess utskott	4
Utvecklingsplan	5
Förutsättningsskapande kansli	6
BILAGA 1 – Aktuella överenskommelser vid Miljöinformationsrådet	7

Samverkan om Smart miljöinformation

Målet med samverkan om Smart miljöinformation är att bidra till att möta klimatutmaningen och nå Sveriges miljömål. Samverkan sker frivilligt utifrån Naturvårdsverkets tidigare regeringsuppdrag Digitalt först – Smartare miljöinformation¹.

Samverkan sker mellan organisationer i offentlig sektor som i stor utsträckning har behov av att samverka om miljöinformation. Samverkan kompletterar andra arbetssätt och samverkansformer i syfte att:

- möta regeringens satsningar med gemensam hantering av miljöinformation,
- digitalisera processer och information som behövs i arbetet för att nå miljömålen och relevanta globala hållbarhetsmål och ska bidra till att arbetet att nå målen underlättas,
- sprida, koordinera och förklara miljöinformation, uppmuntra till deltagande, innovation och ansvarstagande.

Samverkan inriktas för att möta behov av:

- erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning, exempelvis genom att omvärldsbevaka, samt informera och bidra till varandras utvecklingsarbete genom stöd och råd,
- ett effektivt och förutsägbart användarmöte med företag, allmänhet och andra myndigheter, exempelvis för att kunna fullgöra sina skyldigheter och få tillgång till miljöinformation,
- att uppnå nyttor av Smart miljöinformation inom tematiska sakområden (nyttorealiserande arbete), exempelvis inom samhällsbyggnad, avfallsflöden, köldmediarapportering, arbetet med små avlopp och invasiva främmande arter,
- arbete för ett gemensamt strukturkapital (förutsättningsskapande arbete), exempelvis kring informationsutbytesformat, API-hantering, informations- och begreppsmodeller, dokumenthantering, juridiska mönster, byggblock och tjänster.

För att samverkan inom Smart miljöinformation ska kunna bidra till nytta görs strategiska förutsättningsskapande överenskommelser som ligger till grund för samverkansarbetet. Aktuella överenskommelser framgår av bilaga 1.

Samverkan

- ska bidra till att de överenskommelser som görs uppnås,
- ska förhålla sig till pågående utveckling inom offentlig sektor genom att både bidra i utvecklingen och hämta hem nyttor från den,
- organiseras i initiativ och stöds av de fasta forumen Miljöinformationsrådet samt Koordineringsforum och dess utskott,
- stöds av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten genom ett förutsättningsskapande kansli.

¹ <http://www.naturvardsverket.se/smartmiljoinformation>

Miljöinformationsrådet

Miljöinformationsrådet, fortsatt benämnt Rådet, syftar till att samverkande organisationer ska ha förutsättningar att bidra till och dra nytta av det digitala ekosystem som tar form i offentlig sektor.

Rådet träffas två gånger per år med representation på ledningsnivå. Idag samverkar dessa organisationer i Rådet med en representant vardera:

- Havs- och vattenmyndigheten
- Jordbruksverket
- Lantmäteriet
- Länsstyrelserna
- Naturhistoriska riksmuséet
- Naturvårdsverket
- Riksantikvarieämbetet
- Skogsstyrelsen
- Statistiska centralbyrån, SCB
- Sveriges geologiska undersökning, SGU
- Sveriges kommuner och regioner, SKR
- Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
- Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, SMHI
- Trafikverket

Rådet

- kommer överens om och följer en gemensam utvecklingsplan och dess ingående initiativ,
- gör strategiska förutsättningsskapande överenskommelser i frågor av gemensamt intresse, inkl. hur överenskommelserna förvaltas.

Avgränsningar är att Rådet inte hanterar

- taktiska och operativa frågor,
- styrning av vilken information som skapas/samlas in, varför, av vem och med vilka medel.

Koordineringsforum och dess utskott

Koordineringsforum syftar till att åstadkomma förändring och effektiv samverkan genom att koordinera den egna organisationens planering mot den gemensamma utvecklingsplanen.

Koordineringsforum följer upp en gemensam utvecklingsplan. Forumet träffas med fyra till sex veckors mellanrum. Alla samverkande organisationer utser deltagare i form av chefer eller andra roller med insyn i och påverkan på organisationens utvecklingsstyrning. En ändamålsenlig representation kan skilja sig åt mellan olika samverkansparter. Varje samverkanspart utser en kontaktperson, som utifrån aktuellt mötesinnehåll bjuder in dem från den egna organisationen som har behov att delta.

Koordineringsforum har två aktivt arbetande utskott med ett begränsat antal deltagare. Samverkande organisationer kan anmäla sig att delta i de två utskotten som har uppdrag att, med stöd av det förutsättningsskapande kansliet:

1. bereda Miljöinformationsrådets möten och de överenskommelser som Rådet gör, samt föreslå förvaltning av det som överenskoms i Rådet. Ordna och hålla årliga event med bred representation för omvärldsspaning, erfarenhetsutbyte m m. Utvärdera samverkansformerna och vid behov föreslå justeringar.
2. bereda och föreslå en utvecklingsplan (se nedan).

Avgränsning:

- Respektive samverkanspart organiserar sina egna initiativ för nyutveckling respektive anpassning eller avveckling av befintliga arbetssätt och digitala lösningar i form av projekt, förvaltningsorganisationer et c.

Utvecklingsplan

Samverkan utgår från en gemensam utvecklingsplan där ingående initiativ bidrar till att uppnå förändringsmålen för Smart miljöinformation och strategi för miljödatahantering samt tar utgångspunkt i förändringsprinciperna.

Planen

- skapar förutsättningar för samverkande organisationer att följa och stödja initiativ som utvecklar nya lösningar för informationsförsörjning,
- har sin brytpunkt vid månadsskiftet juni/juli så att den kan utgöra underlag i de samverkande organisationernas egen planering och uppföljning,
- synliggör hur miljösektorn bidrar till och drar nytta av pågående utveckling inom offentlig sektor.

För att möjliggöra att samverkan om Smart miljöinformation anknyter till och följer principerna för det digitala ekosystem som växer fram inom offentlig sektor följer planen så långt möjligt och relevant upplägget för eSams utvecklingsplan.

Initiativen i planen kan vara nyttorealiserande och/eller förutsättningsskapande:

1. Nyttorealiserande initiativ tar utgångspunkt i myndigheters, privatpersoners och företags behov utifrån ett helhetsperspektiv.
2. Förutsättningsskapande initiativ skapar inte i sig själva en direkt användar- eller kundnytta, men ger förutsättningar för andra initiativ.

Ett förslag på samverkansinitiativ uppstår genom att en organisation anmäler initiativet och åtar sig att vara färdledande (avser främst nyttorealiserande initiativ), eller genom förslag från det förutsättningsskapande kansliet (se nedan) som då ansvarar för koordineringen (avser främst förutsättningsskapande initiativ). Status rapporteras regelbundet till Koordineringsforum. Initiativen kan ibland utgöra ”skugginitiativ” till pågående utveckling inom offentlig sektor, t ex avseende utveckling av specifika byggblock. Samverkan kring Smart miljöinformation kan även ske i initiativ som inte lyfts fram i planen.

Planen kompletteras av en levande bilaga i Excel-format som även innehåller förslag på ytterligare initiativ.

Förutsättningsskapande kansli

Kansliet syftar till att stödja samverkansprocesserna.

Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för att bemanna kansliet med processledare. Kansliet är en begränsad resurs, Miljöinformationsrådet kan komma överens om en utökad resurs vid behov.

Kansliet har två uppgifter:

1. Stödja Miljöinformationsrådet samt Koordineringsforum och dess utskott genom att
 - hålla sändlistor med deltagare i olika forum,
 - ordna och bjuda in till möten, samla ihop/distribuera underlag,
 - lägga arbetsmaterial, mötesanteckningar och överenskommelser på gemensam digital samverkansyta samt hålla dessa ordnade och tillgängliga över tid,
 - följa upp att gjorda strategiska överenskommelser förvaltas i samverkan
 - bidra till öppen samlad information om helheten t ex genom Naturvårdsverkets kommunikationskanaler.
2. Facilitera förutsättningsskapande samverkan kring ett gemensamt strukturkapital genom att hålla i tidsbegränsade arbetsgrupper där alla samverkande aktörer erbjuds att delta. Arbetsgrupperna utbyter erfarenhet och bygger gemensam kompetens kring aktuella förutsättningsskapande frågor, kansliet samlar och sprider dokumentation. Frågorna kopplas så långt möjligt och relevant till eSams förmågekarta och förutsättningsskapande arbete samt den utveckling som drivs via DIGG.

Kansliet för förslag till förutsättningsskapande strategiska överenskommelser till det utskott som bereder Miljöinformationsrådets möten.

Avgränsningar

- Kansliet modererar och processleder men är inte ansvariga för det som sker i enskilda initiativ.

BILAGA 1 – Aktuella överenskommelser vid Miljöinformationsrådet

Förändringsmål

Rådet har kommit överens om förändringsmål för VART vi strävar i samverkan om miljöinformation:

- Aktörer har integrerat digitalisering i sina ordinarie verksamhetsprocesser
- Alla har rätt miljöinformation för att kunna göra smarta miljöval
- Allmänhet och företagare upplever interaktionen med myndigheter som enkel och smidig
- Allmänheten har insyn i och kan delta i myndighetsprocesser
- Beslutsfattare på alla nivåer har rätt miljöinformation för att möta de stora samhällsutmaningarna
- Handläggare har rätt miljöinformation i sina ordinarie verksamhetsstödsystem
- Innovatörer tänker och gör nytt baserat på miljöinformation
- Myndigheter samverkar digitalt, har effektiva verksamhetsprocesser och rättssäker informationshantering
- Myndigheter återbrukar modeller, mönster, lösningar och information från EU, offentlig förvaltning och civila aktörer

Naturvårdsverket upprätthåller och publicerar beskrivningar av målen.

Förändringsprinciper

Rådet har kommit överens om förändringsprinciper för HUR vi samverkar i arbetet mot förändringsmålen:

- Vi beskriver vad vi åtar oss
- Vi följer ordinarie ansvar
- Vi utvecklar ur ett helhetsperspektiv
- Vi återbrukar innan vi nyutvecklar
- Vi strukturerar information
- Vi digitaliserar utifrån reella behov
- Vi bejakar samhällsförändringen
- Vi påverkar utformning av rättsakter
- Vi använder arkitekturstyrning i förändringsarbetet

Naturvårdsverket upprätthåller och publicerar beskrivningar av principerna.

Beskrivning av former för samverkan om Smart miljöinformation

Rådet har kommit överens om en samlad beskrivning av samverkansformer för smart miljöinformation.

Naturvårdsverket upprätthåller och publicerar beskrivningen.

Strategi för miljödatahantering

Rådet har kommit överens om förvaltning av Strategi för miljödatahantering.

En förvaltningsgrupp bereder underlag till det utskott som bereder

Miljöinformationsrådets möten, gruppen leds av Naturvårdsverket. Huvudsakliga arbetsuppgifter är att:

- fånga upp och sammanställa synpunkter och förslag rörande strategins innehåll som bereds och föredras för Miljöinformationsrådet
- löpande informera Miljöinformationsrådet om viktigare synpunkter
- sprida information om Strategi för miljödatahantering
- genomföra revidering på uppdrag av Miljöinformationsrådet
- informera signatärer om revideringar
- hantera nya versioner, samt information om dem, på webben².

Naturvårdsverket upprätthåller och publicerar strategin.

Utvecklingsplan 2020-2021

Rådet har kommit överens om att följa och stödja en gemensam utvecklingsplan.

Naturvårdsverket publicerar planen, samt nya versioner av den, på webben³.

² <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Oppna-data/Strategi-for-miljodatahantering/>

³ <http://www.naturvardsverket.se/smartmiljoinformation>